

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Quo ordine hæ concausæ restituere debent, paragraph 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

r. Tannerus, Less. Sanch. Vafq. alij ejusdem rationis ; vnus enim fuit
apud Dian. p. 3. tr. 6. resol. 35. Delugo v. g. exequutor, alter palpo, vnus ju-
t. 2. de iust. d. 37. sec. 8. n. 97. s. Apud bens, alter rei ablata custos, erit maxi-
eundem Dianam l. c. & Delugo l. c. me distinguendum ; id quod tribus di-
 ctis explicabo.

De custodibus se abscondentibus,
 quo facilius delinquentes deprehen-
 dant, dixi libro 5. cap. 1. §. 4. numero
 2. & 3.

§. VII.

*Quo ordine ha concaussa restituere
 debent ?*

1. **P** Ræcipua difficultas ea hic est, ut
 videatur, cuinam ex his con-
 caussis incumbat restituere
 primo loco ; in cuius defectum deinde
 concaussa alia succedat. Id ita breui-
 ter statuo.

Si plures fuerint causæ ejusdem ra-
 tionis, & ita, ut æque teneantur, resti-
 tuere debent pro rata. V. g. si sunt duo
 exequutores, qui intulerunt proximo
 damnum decem aureorum, debet quis-
 que quinque restituere. Quod si
 vnus nolit, vel non possit, certè quia
 vterque tenetur in solidum, succedit
 secundus ad obligationem restituendi
 totum, id est, in dicto exemplo decem ;
 cui tamen secundo debet alius refar-
 cire suam partem, seu ratam, quam
 debebat.

2. Tunc autem plures æque te-
 nentur, quando æqualem influxum
 habuerunt in totum damnum, id quod
 tamen §. sequenti clarius explicabitur.
 Nam si vnus sine communicatione
 cum alijs fuisset causa solum partis
 damni, ad partem tantum suam resti-
 tuendam obligari, nimis est clarum.

Si vero non omnes fuerint causæ

3. Aio primò, si res aliena, vel eius
 pretium, vel pars extat apud aliquem,
 rursus si ab aliquo res mala fide con-
 sumpta est, ij debent a primo, cæ-
 teri, in horum defectu ; qui cæteri ab
 eo, apud quem res extat, vel à quo ma-
 la fide consumpta est, refarciri debent.
 Excipe, nisi de mandato alterius,
 damnum aliquis dederit, & in præmi-
 um rem alienam acceperit ; nam tunc
 mandans, etiam ante hunc, tenetur re-
 stituere, quia tunc ipse est causa prin-
 cipalis damni, qui semper est prior ob-
 ligatus, ut mox numero sequenti sub-
 dam. Restituente autem eo, qui pri-
 mo loco debet, id est, principali, cæte-
 ræ minus principales causæ libera
 manent à restitutione, sed restituenti-
 bus minus principalibus debet princi-
 palis compensare his totum, quia hæ
 successerunt loco ipsius.

a *Vafq. de rest. c. 9. §. 1. dub. n. 44.*
 & 53. *Mol. d. 737. n. 2.*

4. Aio enim secundo, si accessit iussio
 seu mandatum, seu coactio ad injustam
 actionem, iubens debet prius, exequu-
 tores vero in defectum iubentis, qui
 iubens debebit semper, ut modo dixi,
 exequutoribus refarcire totum ; excipe,
 nisi exequutores in damno inferendo
 moti fuissent ex se, vel quocūq: mo-
 do fuissent etiam & ipsi principales,
 id est, quia agebant negotium su-
 um. Ratio dicti est, quia tunc
 iubens, mandans, cogens, licet
 non sit causa moralis damni ex-
 equens.

T t t

equens, est tamen principis, ut ex se patet. Ratio exceptionis est, quia tunc exequutores sunt ipsi certe principales.

b *Vasq. l. c. n. 54. & 56.*

5. Aio tertio, si nullus fuit iubens, tunc exequutor debet prius, cetera concaussa, ut palpo, consentiens, mutus, & alia tenentur solum in defectum exequentis: nisi in his ceteris extaret aliquid ex furto, tunc enim ex numero 3. tenerentur sine dubio illa concaussa. Et quidem hae cetera concaussa, quae secundo loco debent, non debere vnam priorem altera, docet Vasquez c, sed omnes pro rata, juxta maiorem minoremve influxum ad damnum datum, ad arbitrium prudentis; quem influxum, obligationemque ex influxu exurgentem mox §. sequenti clarius me declaraturum modò promisi. De Iugo d autem distinguit aliquos casus, quando aliqua ex his concaussis prior debeat, quam alia, quae, si est ortu, lege.

d *Delugo de just. & in c. 1. d. 19. à n. 137.*

6. Illud hic præterire nolo: si fortè læsus remittit vni ex concaussis, non statim censendum esse, ipsum ceteris remisisse; sed esse distinguendum; nam si remittit principali, sane intelligitur remittere ceteris: at si remittit alicui ex causis secundariis, tunc principalis tenetur ad restituendum totum, id est, ad maiorem partem restituendam ipsi læso, & suam partem ipsi remisso. Causae verò ceterae secundariae, quibus non est remissum, casu, quo in defectum principalis debeant ipsae restituere, non obligabuntur ad totum, quia debet & tolli illa pars, de qua vna ex concaussis obti-

nuit remissionem. Certè Molina facit, principalem tunc totum debere restituere; sed non explicat cui, Domino scilicet, an etiam suam compartem remisso? sed, ut dixi, mihi videtur sua pars non esse deneganda remisso, quia remissio à Domino facta est in favorem remisso, ergo ab illo hac utilitas demenda non est.

e *l. Dicast. lib. 2. de restit. tr. 2. d. 4. dub. 1. & II. f. Mol. dis. 738.*

De hæcenus in hoc §. dictis, lege Molinam, & Dicastillum citatos: ibi enim multa minutiora omnino videnda sunt.

Sed illud non est inter minutiora connumerandum. Dixi enim paulo ante, tunc plures causas æque teneri, quando equalem influxum habuerunt in totum damnum; id enim verò (ut cognoscamus, quantum vnaquaque damni restituere debet) diligentiorum in §. sequenti explicationem expscit.

§. VIII.

Quantum singula damni concaussa restituere teneantur?

1. **P**otest primò aliquis esse causa damni, partialitate effectus; potest secundò, esse causa damni, totalitate causae; potest tertio, esse causa damni, partialitate causae.

2. Esse causam damni partialitate effectus, est, solum partem damni facere, independenter à quacumque alia causa; ingrederis v. g. vineam, col-lecturus vnam, dum alij sine tuo consensu, vel adhortatione eamdem ingrediuntur & spoliunt: tunc in causa es damni